

La història
secreta

Francesc Gisbert

ESPURNA
bromera

Premi l'Alcúdia de Narrativa Juvenil

TOT VA COMENÇAR...

Tot va començar quan vaig caure aquell bac i em vaig espatlar la cama. Sempre he tingut fama d'atarantada. Però en aquella ocasió, la culpa no va ser meua. Em vaig convertir en víctima de les circumstàncies. S'acostava l'hora del passeig de la nostra gossa Trellat, a poqueta nit, abans de sopar. I com cada dia, tot el món, a casa, provava de desentendre's i carregar la responsabilitat a un altre.

Ma mare preguntà, en arribar del supermercat, amb un crit prelude de la tronada:

—A qui li toca traure la gossa?

Silenci. Mon pare va respondre, des de la cuina, amb veueta de clarinet, que tenia el sopar al foc i no podia allunyar-se dels perols. Els sopars del pare no requerien una atenció excessiva. No hi havia perill que les fulles d'enciam i els trossets de tomaca fugiren per la finestra, com papallones. I la crema de carabassa, abocada a la cassola d'un paquet, era improbable que inundara la cuina, en una riuada.

El meu germà gran tenia la seguida de tancar-se al bany quan sentia la mare pujar les escales. Havia invertit ja setze minuts i trenta-sis segons a dutxar-se, depilar-se o fer senyals de fum. L'àvia Carme, asseguda a la seua butaca, davant del televisor, s'entretenia amb el punt de ganxo i

comentava una telenovel·la turca. Era l'única que s'oferia a baixar els sis pisos sense ascensor:

–Si voleu, agafe el taca-taca i vaig jo...

–D'això res, Aitanaaaa! Trellat està a punt de pixar-se enmig del passadís. Trau-la a passejar, ara ja!

Un «ara ja» de la mare era innegociable. Posseïa el poder i la força de convicció d'un «afanya't de seguida i no t'encantes o cobraràs». A pesar que l'endemà tenia un examen de matemàtiques, una redacció de valencià i un treball d'història, vaig fer el cor fort. Vaig lligar la corretgeta a Trellat i vaig obrir la porta. La nostra gossa té certa edat. No du gens bé les reticències a l'hora de traure-la a fer les necessitats. Era poc més gran que un conill, però aquell dia s'assemblava a una bufa d'aigua, a punt d'esclatar. No aguantava ni un minut més.

M'estirà la corretja com un bou i baixàrem l'escala en estampida. Amb tan mala sort, que em vaig esvarar a mitjan replanell, entre el tercer i el segon pis. I allà me'n vaig anar, a redolons, escales avall. Vaig topar de cap contra la porta de la senyora Marina. I a causa dels volantins, em vaig fracturar la tibia. Un mes amb el guix i la pota estirada, amb restricció de moviments i confinada a l'habitació, en un sisé sense ascensor.

Em pensava que m'enfilaria per les parets, de desesperació. Diuen que, fins i tot en la desgràcia, cal buscar una oportunitat. Vaig aprofitar l'episodi per a reactivar la meua campanya intermitent perquè els pares em compraren un mòbil nou. Era de les poques de la classe que en tenien un d'heretat i de feia cinc anys! I ara que no em podia moure... Sempre que passava algú pel corredor o entrava a l'habitació, entonava la cançoneta de l'enfadosa:

–Per a què vols el mòbil nou, si estàs coixa i no pots quedar? –la lògica primitiva de mon pare.

–Perquè m’avisen dels deures... La pantalla del que tinc és menuda i està feta pols.

–Que te’ls diguen per correu electrònic –la resposta inflexible de la mare, bon pinyol–. Ordinador sí que en tens...

–I si vull parlar amb les amigues de les nostres intimitats? El portàtil perd connexió i es talla ara i adés.

–Que et vinguen a veure, com tota la vida.

–M’avorriré, un mes sencer, sense eixir de casa ni quedar amb ningú. I potser em genereu un trauma. Voleu ser responsables de provocar una malaltia mental en la vostra filla? I si el dia de demà em torne una assassina en sèrie, a causa del desig insatisfet d’un mòbil decent?

En aquest extrem, el pare va dubtar. El meu germà va replicar des del passadís:

–Tu ja sembles mig psicòpata, no necessites ajuda de ningú.

–Calla, borinot!

Vaig llançar-li l’espardenya. Era cap de caps per a esquivar els meus projectils i s’esmunyí com una sargantana:

–Escolta, Aitana –ara ve una idea del pare–. El millor que podries fer és llegir... Tens els llibres que et van regalar en aquell premi literari que guanyares el curs passat, en segon d’ESO.

–N’he llegit algun. Però, ara no em ve de gust...!

Els meus esforços van ser infructuosos. A casa només l’àvia s’apiadava de mi. Patia un principi d’alzhèimer i caduquejava una miqueta, però era la millor iaia del món. Cada vesprada em preparava un pastís de galetes amb xocolata,

amb forma de torre de Pisa. La mare va advertir-la que me'n donara només un mos:

—Sense moure's i vinga d'engolir pastís de xocolate, s'inflarà com un pollastre de festes!

Un matí, l'àvia va traure el cap per la porta més contenta que un niu de teuladins. Amb aquella mirada de picardia i complicitat que no havia perdut, a pesar de la malaltia:

—Endevina endevinalla... qui ha telefonat?

—Digues, qui?

—La tia Mariola. Vindrà a la vesprada. Li he explicat el que t'ha passat i ha contestat que ella t'espavilarà.

Si hi havia una persona, a l'univers, capaç d'animar-me, era la tia Mariola. Treballava a Londres, en un teatre. S'ocupava de la programació i de la publicitat. De jove va ser artista de musical. Parlava i es comportava com una actriu, sempre et sorprenia amb un paper nou. Hi venia a la llarga, en vacances. Ens enteníem d'allò més bé. Com que era fadrina i sense fills, no havia perdut l'espurna de la mentalitat infantil. Manteníem converses destrellatades i interminables. Se m'emportava a berenar i a explorar la ciutat, com li agradava anomenar les nostres passejades.

Quan va entrar a l'habitació, em va trobar estenallada a la butaca. Amb els cascos de música a les orelles i cara de gata estufada. De seguida, va seure al capçal del llit i em dedicà una carassa divertida:

—Sembles Ariadna, abandonada per Teseu.

—Qui és?

—La protagonista d'una tragèdia. Diuen que morí d'avoriment...

A la tia Mariola li encantava llegir. Quan raonava, sempre feia referència a personatges literaris o dels mites. Que no trobava alguna cosa, amollava: «Ens tocarà avisar Sherlock Holmes»; que havíem de fer un viatge: «No cal dur gens d'equipatge, l'imprescindible en una maleta, com Willy Fogg en *La volta al món en huitanta dies*»; que comentàvem una injustícia: «Ah, ja vindrà l'hora de retre comptes, com en *El comte de Montecristo*»; que era hora de berenar: «Vinga, una galeta, com *Àlicia en Terra de Meravelles*».

—Et deus avorrir una cosa de no dir, veritat? Tot el dia asseguda.

—I tant! De vegades, pense que no ho resistiré.

—Ah... el mateix refilava Stevenson, de jovenet.

—Qui és Stevenson? Em sona a marca de sabó...

La tia Mariola feu una carassa i estirà els braços, com si actuara al teatre:

—No has sentit parlar de Robert Louis Balfour Stevenson mai de la vida? Què vos ensenyen hui en dia a casa i a l'escola? Va escriure la millor novel·la d'aventures de la història de la literatura! De jove, patia una salut teclosa i passava llargues temporades allitat, sense poder eixir de casa ni anar a escola. I s'avorria.

—Caram, igual que jo.

—Saps com ho va superar? Amb la imaginació.

Em vaig quedar mocada. Què volia dir la tia Mariola amb allò de la imaginació? En això va fer acte de presència l'àvia. Entrà arrossegant els peus i amb la mirada absent. Sostenia un plat a cada mà, amb un parell de torres de Pisa, quina més alta que l'altra. Seguida de Trellat, remenant la cua, per si en queia un bocí:

–Xicones... vos porte el meu pastís de galetes amb xocolate. Mariola, deus estar desmaiada, després del vol. A Anglaterra es menja molt malament. I tu, Aitana, també, que no fer res i pensar tot el dia, també cansa.

No hagué de repetir la invitació. L'àvia va seure al capçal del llit, a la vora de la tia Mariola. Deixà el plat a la tauleta de nit i ens repartí una cullera a cada una. A Trellat li'n donàrem un pessic, que el sucre el posa nerviós:

–Precisament, he pensat en tu, Aitana, durant el vol de Londres a l'aeroport de Manises. I en com et devies avorrir... M'ha vingut al cap una història. La vaig llegir fa temps i la tenia mig oblidada, entre les teranyines dels records. És la història secreta de Stevenson.

–El marit anglés de la veïna del quart? –piulà l'àvia–. Sempre he sospitat que amagava alguna cosa, té cara de delinqüent.

–No, mare. És un escriptor escocés de molta anomenada.

–Què vols dir, amb història secreta?

–Ell va escriure molts llibres. *El cas misteriós del Dr. Jekyll i Mr. Hyde* o *L'illa del tresor* són els més coneguts. Abans de morir, va posar per escrit un episodi de la joventut i el va compartir només amb el fill gran. El que narra li passà a la mateixa edat que tens tu. L'havia de preservar en secret, ja que posava en perill la seua vida. El fill complí la promesa. I els nets. I els rebesnets... Però vora dos-cents anys més tard, un descendent de la família trobà el manuscrit per casualitat. Regirava l'antiga casa familiar a Samoa i va descobrir uns fulls grocs i oblidats en una carpeta, escrits a mà pel mateix Robert Louis Stevenson.

La tia Mariola feu una pausa, per engolir una cullerada de pastís i observar la nostra reacció. L'àvia i jo l'escoltàvem encaterinades. Va somriure, complaguda. I continuà:

—No sabia què fer-ne... Es va recordar de mi, perquè representàrem junts els musicals *Cats* i *El fantasma de l'òpera*, durant cinc temporades, poca broma. Compartírem una bona amistat. No em demaneu detalls. Soc una dona discreta.

—Vau enrotllar-vos, eh? Sabia que no perdies el temps, a Londres...

—No et desbarates, mare. Que Aitana és menudeta, encara... Pel nostre *affaire* i per haver passat junts tant de temps, sabia que soc una gran admiradora de Stevenson i que, de tant en tant, també escric. Decidí enviar-me una còpia del manuscrit. Només el títol, em picà la curiositat: *La història secreta*.

Em vaig regirar a la butaca. La tia Mariola sabia com despertar el meu interès. Primer, fingia ser una desmenjada. Per a, tot seguit, punxar-me i fer-me caure al parany:

—El duc ací, en una llibreteta. A veure si la trobe...

Va obrir la bossa de mà, on portava més objectes que la tenda d'un quincallaire. Els va anar traient i omplí la tauleta de nit de colònies, cremes, pintallavis, bolígrafs, caramels...

—Justa la fusta! —crijà, amb una llibreteta en alt, de tapes florejadades, estil victorià i molt elegant—. Havia pensat de llegir-te'n un trosset... Però, ara que ho pense, tu sempre dius que no t'agrada llegir. I probablement no l'entendries. Stevenson ambienta la història en una mansió encantada, hi ha perills, enganys, misteris, enamoraments, traïcions... no sé si ta mare aprovaria que te la llegira. Algunes escenes

són de revolucions elevades, ja m'entens... Potser em renyaria... Millor me la guardi, per a quan sigues gran, vagis a la universitat o estigues casada i amb criatures...

–Ei, ni pensar-ho! Has de llegir-me la història ara ja!

–Sí, lleg-la, jo tancaré la porta –l'àvia s'alçà d'un bot, amb una agilitat insospitada, i s'afanyà a preservar la nostra intimitat.

–D'acord. Esteu preparades?

Vam assentir. I la tia Mariola començà la lectura de *La història secreta*. Va vindre encara un parell de vesprades més, per acabar-la.